

MODEL SKLEPU SPOŁECZNEGO

Niniejszy model sklepu społecznego został wypracowany przez Stowarzyszenie ESWIP w ramach projektu „Miejsce z duszą – sklep społeczny dla Stawidłowej 3” współfinansowanego z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Partnerem w projekcie było przedsiębiorstwo społeczne CAUTO z północnych Włoch, które prowadzi w Brescii sklep społeczny „Spigolandia”.

Na podstawie doświadczeń przekazanych przez CAUTO, Stowarzyszenie ESWIP opracowało niniejszy model sklepu społecznego i rozpoczęło w 2020 roku wdrażanie tego rozwiązania w ramach prowadzonego przez siebie Centrum Integracji Społecznej w oparciu o posiadany budynek przy ul. Stawidłowej 3 w Elblągu – „Dom pod Cisem”.

I. Wprowadzenie do modelu sklepu społecznego¹

1. Gospodarka obiegu zamkniętego (GOZ)

Rabunkowa gospodarka zasobami naturalnymi, zanieczyszczenie środowiska naturalnego, zmiany klimatyczne na świecie, związane z tym ubóstwo i wzrastające ruchy migracyjne, powodują stopniowe zmiany w podejściu m.in. do kwestii gospodarczych. Europa, a wraz z nią Polska, odchodzi od tzw. gospodarki linearnej, opierającej się na zasadzie „weź – wyprodukuj – zużyj – wyrzuć”, w której odpady trafiają na śmietnik. Następuje stopniowe przekształcanie na **gospodarkę obiegu zamkniętego** (gospodarkę cyrkularną) gdzie „wartość produktów, materiałów i zasobów w gospodarce jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum².”

Jedynym z elementów gospodarki obiegu zamkniętego jest **sektor ponownego użycia i napraw przedmiotów**, ponieważ po zakupie produktu, jego cykl życia można przedłużyć w drodze ponownego użycia i napraw, zapobiegając tym samym marnotrawstwu. Opisywany model **sklepu społecznego** osadzony jest w tym aspekcie gospodarki obiegu zamkniętego.

¹ Sklep społeczny to nazwa własna przedsięwzięcia stosowana przez Stowarzyszenie ESWIP.

² Komunikat Komisji Europejskiej ws. zamknięcia obiegu – planu działania Unii Europejskiej dotyczącego gospodarki o obiegu zamkniętym, 2.12.2015

2. Mapa drogowa GOZ w Polsce

Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (2019) opracowana przez polski rząd zwraca uwagę m.in. na **zrównoważoną konsumpcję**, która polega na „zaspokajaniu podstawowych potrzeb człowieka przy jednoczesnym minimalizowaniu zużycia zasobów naturalnych oraz ograniczaniu powstawania odpadów i emisji”. Zwraca uwagę na podnoszenie świadomości konsumentów w tym zakresie poprzez edukację w systemie formalnym i pozaformalnym oraz zapewnianie dostępności informacji w społeczeństwie w zakresie naprawy, ponownego użytkowania i części zamiennych.

Mapa wskazuje, że w tej transformacji gospodarczej **ważne jest zaangażowanie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej**, na przykład spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji. „Dzięki zakorzenieniu w społecznościach lokalnych, podmioty te dostarczają usługi (na przykład w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, współdzielenia dóbr, tworzenia kooperatyw spożywczych) dopasowane do potrzeb tych społeczności, jednocześnie przyczyniając się do podnoszenia ich świadomości, a także do reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz do tworzenia nowych miejsc pracy na lokalnym rynku. Zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju przyczyniają się one w ten sposób do jednoczesnego osiągnięcia celów ekonomicznych, środowiskowych i społecznych”³.

3. Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów

Rządowy **Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów (2014)** wskazuje możliwość powiązania obowiązkowych dla gmin **punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) z tworzeniem sieci napraw i przygotowania do ponownego użycia**. Taka sieć powinna obejmować trzy etapy: zbieranie i sortowanie, przygotowanie do ponownego użycia oraz sprzedaż. Organizacja takich sieci jest możliwa we współpracy z organami gmin, organizacjami pozarządowymi/przedsiębiorstwami społecznymi i podmiotami realizującymi zadania z zakresu gospodarki odpadami.

W związku z tym przedmioty zbierane w PSZOK należy rozdzielić na dwa strumienie: **przedmioty do ponownego użycia** oraz odpady do dalszego przetworzenia. Program wskazuje **ponowne użycie jako działanie priorytetowe**, umożliwiające wydłużenie cyklu życia produktu, przez co chroni się środowisko naturalne dzięki zaoszczędzeniu zasobów (np. drewna), które musiałyby być wykorzystane do wytworzenia nowego produktu. Ponowne użycie dotyczy również takich przedmiotów, które **nigdy nie stały się odpadem** – np. poprzez przekazanie używanych rzeczy jako **darowizn** osobom potrzebującym lub organizacjom pozarządowym.

Niniejsze opracowanie dotyczy tej drugiej sytuacji, choć **należy dążyć** do wspomnianej powyżej współpracy samorządu i jego jednostek oraz organizacji i przedsiębiorstw w tworzeniu sieci napraw i przygotowania do ponownego użycia. Program sugeruje tworzenie

³ Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (2019)
<https://www.gov.pl/web/rozwoj/gospodarka-o-obiegu-zamknietym> 12.02.2020

takiej sieci w każdej gminie. Jak stwierdzają autorzy publikacji „Polska droga do gospodarki o obiegu zamkniętym⁴” „samorządy prawie wcale nie inicjują tworzenia centrów ponownego użycia przedmiotów, do których mieszkańcy mogliby przekazywać produkty nadające się do ponownego użycia, ani warsztatów naprawczych, gdzie można byłoby naprawić lub modernizować rzeczy, tak aby nadal pełniły swoją funkcję”.

W Brescii spółdzielnia socjalna CAUTO prowadzi tzw. reuse islands (red. wyspy ponownego użycia), gdzie mieszkańcy mogą przekazywać rzeczy, które mogą zostać odnowione i ponownie wykorzystane. Punkty prowadzone są w ścisłej współpracy z samorządem lokalnym, jest to zadanie zlecone przez gminę.

4. Współpraca samorządów z przedsiębiorstwami społecznymi

Także Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów podkreśla **zalety współpracy** samorządów z przedsiębiorstwami społecznymi (spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe, spółki non-profit), których celem jest integracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem: bezrobotnych, niepełnosprawnych, po terapii związanej z uzależnieniem, opuszczających zakłady karne itd. Przedsiębiorstwa te mogą współtworzyć wspomnianą sieć napraw przedmiotów i przygotowania ich do ponownego użycia lub samodzielnie prowadzić np. sklepy używanych rzeczy, wskazując jako dobry przykład międzynarodową sieć sklepów organizacji Emaus, w których działalność również obejmuje cel integracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.

„Dla części osób ważniejsze od potencjalnych zysków ze sprzedaży jest poczucie, że nieprzydatne już dla nich przedmioty, np. dziecięce ubrania czy meble, mogą jeszcze komuś posłużyć, dlatego potrzebne są organizacje, które mogłyby odebrać od nich rzeczy, sprawdzić ich przydatność, ewentualnie naprawić i finalnie ponownie wprowadzić na rynek⁵”. Dlatego stworzenie przez i dla mieszkańców takiego miejsca i procesu obiegu rzeczy używanych buduje również zaangażowanie społeczne obywateli i ich odpowiedzialność za środowisko i postawy prospołeczne.

5. Elbląg a GOZ

Należy zaznaczyć, że **w żadnym z dokumentów planistycznych Elbląga nie ma** nawiązania do idei gospodarki obiegu zamkniętego, współpracy z przedsiębiorstwami społecznymi ani tworzenia sieci napraw i przygotowania do ponownego użycia (m.in. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Elbląga 2020+, Program ochrony środowiska dla miasta Elbląg do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025).

Należy zabiegać, aby w kolejnej strategii rozwoju Elbląga i dokumentach dot. ochrony środowiska, gospodarowania odpadami komunalnymi oraz rozwiązywania problemów społecznych, pojawiły się stosowne zapisy.

⁴ Polska droga do gospodarki o obiegu zamkniętym. Opis sytuacji i rekomendacje, 2017, <http://cyclecc.eu/polish/2019/04/17/publikacja-polska-droga-do-gospodarki-o-obiegu-zamknietym/>

⁵ Tamże

6. Odpady komunalne w Elblągu

Elbląg liczy ok. 120.000 mieszkańców. Ilość odpadów komunalnych w roku 2019 to 40,4 tys. ton. Z roku na rok jest coraz większa, szacuje się że w roku 2020 będzie to 42,8 tys. ton. Koszty odbioru i zagospodarowania w roku 2019 wyniosły 19,6 mln zł, gdzie miasto ze swoich środków dołożyło 1,7 mln zł. Użytkownicy płacą 395 zł za oddanie do zagospodarowania tony odpadów zmieszanych, ta cena ma wzrosnąć. Podstawowa stawka za gospodarowanie odpadami na osobę wynosi w Elblągu 17,40 zł i również wzrośnie.

W roku 2020 weszły nowe przepisy związane z segregacją odpadów podwyższając koszty gospodarowania odpadami. **Gospodarowanie odpadami komunalnymi staje się coraz bardziej kosztowne dla samorządów i mieszkańców.** Informacja Prezydenta Elbląga z 13.02.2020: Stawka płaconej przez Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu opłaty za korzystanie ze środowiska dla głównej grupy odpadów wzrosła w ciągu trzech lat [2017-2019] ponad 11-krotnie. W interesie mieszkańców i samorządu jest zabieganie o zmniejszenie masy tych odpadów.

Nie ma żadnych danych dotyczących ilości odpadów w Elblągu, które mogłyby być poddane renowacji i ponownemu użytkowaniu. **Trudno określić procentowe zmniejszenie masy odpadów wraz z uruchomieniem sklepu społecznego,** jednak na pewno takie ograniczenie będzie miało miejsce.

7. Ubóstwo i bezrobocie w Elblągu

Oferta sklepu społecznego skierowana jest przede wszystkim **do osób niezamożnych**, które za mniejszą cenę mogą nabyć używane dobra przekazane przez mieszkańców, firmy, organizacje i instytucje. W roku 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu **objął pomocą ogółem 4.272 rodzin**, z czego z powodu ubóstwa 2014 rodzin (4350 osób), ze względu na bezrobocie 1523 rodzin (3275 osób), ze względu na niepełnosprawność 1523 rodzin (2743 osób). Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydał ogółem 3 413 orzeczeń, 1 249 legitymacji dla osób niepełnosprawnych oraz 591 kart parkingowych⁶. W roku 2018 z pomocy społecznej korzystały 7492 osoby, tj. 6 % mieszkańców Elbląga. Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że w 2020 roku liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne wyniosła w Elblągu - 2583, w powiecie elbląskim - 2769 (razem 5352 osoby)⁷.

Powyższy obraz przedstawia skalę ubóstwa oraz bezrobocia w Elblągu i okolicach. Przedstawiony model sklepu społecznego ma za zadanie przeciwdziałanie tym zjawiskom poprzez oferowanie tańszych i dobrej jakości towarów oraz wymianę tych towarów (zmniejszenie poziomu ubóstwa) oraz przyuczanie w ramach Centrum Integracji Społecznej osób oddalonych od rynku pracy do zdobycia zawodu (w zakresie renowacji, sprzedaży i obsługi klienta w sklepie itp.), co pomoże w pozyskaniu pracy na otwartym rynku (zmniejszenie poziomu bezrobocia). Warto dodać, że w obecnej sytuacji, gdy funkcjonuje rynek pracownika, czyli brakuje osób do pracy w określonych specjalizacjach, przywracanie na

⁶ Raport o stanie miasta Elbląga za rok 2018.

⁷ <https://elblag.praca.gov.pl/documents/2244261/4695244/Statystyka%202020.pdf/5040e11b-f625-4d8a-8302-1f45dd007c76?t=1580816404312>

rynek pracy osób będących do tej pory na zasiłkach lub osób wchodzących dopiero na rynek pracy itp., jest najprostszą i najtańszą metodą pozyskiwania pracowników.

8. Potrzeba edukacji i zmian w zachowaniach konsumenckich

Polacy są narodem bogacącym się, na dorobku. Po dziesięcioleciach niedostatku rekompensują dawne ubóstwo nabywaniem kolejnych dóbr, a ci zasobniejsi korzystają z możliwości częstszej wymiany mebli, samochodów, ubrań itp. Jednocześnie wśród starszego pokolenia zachowała się pamięć o tym, że większość rzeczy była reperowana i służyła bardzo długo. Potrzebna jest zmiana świadomości – lub powrót do niej – że warto i należy używać przedmioty, które są naprawiane, że należy je naprawiać, a nie wyrzucać i zastępować nowymi, że warto dawać rzeczom drugie życie, oszczędzając przy tym surowce i środowisko naturalne, a także wspierać dzięki temu innych, których nie stać na zakup nowych rzeczy.

Istotne jest także kreowanie świadomości konsumenckiej, w której klient bierze pod uwagę możliwości naprawy, czy wielokrotnego użytku lub czasu użytkowania, jako kryterium zakupu, równie istotnego jak ceny. Dla kreowania takich postaw potrzebne jest funkcjonowanie komplementarnego łańcucha usług lokalnych np. powszechność informacji o tym, że naprawy sprzętu, mebli, butów itd. są świadczone na lokalnym rynku. Jest to istotny warunek dla skutecznego przekonywania i budowania odpowiedzialności konsumentów za środowisko.

9. Dobre praktyki z Europy Zachodniej

Członkowie stowarzyszenia, poza dobrymi praktykami włoskiego przedsiębiorstwa CAUTO, zapoznali się także z działalnością innych sklepów społecznych w Europie Zachodniej (Belgia, Holandia, Niemcy, Szwecja). Są to sklepy o różnej wielkości, jednak działające na podobnych zasadach: pierwszą fazą jest gromadzenie dóbr (także własnym transportem), składowanie w części magazynowej, renowacja niektórych w części warsztatowej, i sprzedaż w części wystawienniczej. Bardzo często w całym procesie zatrudniane są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym z niepełnosprawnością intelektualną. W większych miastach - 100.000-200.000 mieszkańców, funkcjonuje co najmniej jeden tego rodzaju sklep. Niniejszy model sklepu społecznego oparty jest także na tych doświadczeniach.

10. Sklep społeczny jako centrum ponownego użycia przedmiotów

W niniejszym opracowaniu **nazwa „sklep społeczny” jest nazwą własną** stosowaną przez stowarzyszenie. W literaturze dotyczącej gospodarki obiegu zamkniętego tego rodzaju przedsięwzięcie określane jest jako **centrum ponownego użycia przedmiotów**. Opisany tutaj model **sklepu społecznego** łączy jednak więcej funkcji, w tym społeczno-zawodową, charytatywną i komercyjną (Strefa Targes.pl).

II. Funkcje sklepu społecznego

Opisywany model sklepu społecznego zakłada spełnianie kilku podstawowych funkcji:

1. Ochrony środowiska poprzez zmniejszenie liczby potencjalnych odpadów, które nadają się do renowacji i ponownego użycia i ograniczenie przez to wykorzystania zasobów naturalnych (drewna, tkanin, wody itp.).

2. Edukacji zawodowej i reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez praktyczne zajęcia w zakresie obsługi sklepu: promocji, transporcie produktów, magazynowania, renowacji i sprzedaży stacjonarnej i wysyłkowej przez co osoby te zdobędą nowe kompetencje społeczno-zawodowe i będą mogły podjąć pracę zawodową na otwartym rynku pracy, a część zostanie zatrudniona w sklepie.

3. Umożliwienie kupna tańszych produktów osobom mniej zamożnym o ograniczonych możliwościach nabywczych.

4. Umożliwienie kupna produktów nieszablonych, rzadkich, kolekcjonerskich, które zostały ocalone, odnowione i nadano im „drugie życie”.

5. Ułatwienie sprzedaży produktów wykonywanych przez przedsiębiorstwa społeczne w województwie warmińsko-mazurskim (a także drobnym producentom rzemieślnikom/rękodzielnikom) w ramach Sterfy Targes.pl.

W perspektywie:

1. Rozwój wolontariatu związanego z obsługą sklepu (szacowanie wartości, drobne naprawy itp.).
2. Umożliwienie dokonywania drobnych napraw czy renowacji własnych mebli przez mieszkańców w pracowni renowacji.
3. Działania edukacyjne wśród mieszkańców dotyczące ponownego użycia rzeczy – informacja, prowadzenie warsztatów, doradztwo itp.
4. Działania edukacyjne wśród mieszkańców w zakresie postaw dobroczynnych, filantropijnych, dzielenia się, wrażliwości społecznej, budowania wspólnoty lokalnej, postawy solidarności – pomocy osobom będącym w potrzebie.
5. Odtwarzanie tradycyjnych zawodów obecnie deficytowych (szewc, krawiec, stolarz, tapicer itp.).
6. Tworzenie miejsca do organizowania akcji związanych z wymianą produktów (płyt, książek, ubrań itp.) przez mieszkańców na placu przed budynkiem.
7. Finansowanie akcji społecznych, działań organizacji pozarządowych itp – poprzez sprzedaż dedykowanych na ten cel przedmiotów darowizn w ramach funkcji sklepu charytatywnego.
8. W związku z tym, że w pobliżu budynku rozpoczyna się Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo, sklep może się specjalizować w sprzedaży rowerów i części rowerowych. W innych pracowniach CIS świadczone będą usługi naprawy rowerów oraz usługi noclegowe w pracowni hostelowej.

Pilotaż

Z uwagi na ograniczoną powierzchnię budynku, w którym ulokowany jest sklep społeczny, stowarzyszenie zdecydowało, że prowadzenie sklepu społecznego w tym miejscu **jest swoistym pilotażem**. Na bazie doświadczeń z funkcjonowania przedsięwzięcia, opracujemy docelowy, pełny model jego funkcjonowania. Wdrożenie tego docelowego modelu będziemy proponować samorządowi i podmiotom zainteresowanym współpracą. Bazując na doświadczeniach włoskiego partnera CAUTO wiemy, że prowadzenie sklepu społecznego jest ciągłym procesem, który wymaga bieżącego monitorowania zasobów i potrzeb mieszkańców.

V. Podstawy prawne funkcjonowania sklepu społecznego

Ze względu na uwarunkowania związane z finansowaniem remontu obiektu w którym mieści się sklep społeczny, Stowarzyszenie ESWIP do roku 2025 nie może w nim prowadzić działalności gospodarczej, a jedynie działalność odpłatną.

Także zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym w pracowniach Centrum Integracji Społecznej może być prowadzona wyłącznie działalność odpłatna.

Sklep społeczny będzie funkcjonował w trzech formach:

1. Strefa Targes.pl – sprzedaż produktów; na podstawie sprzedaży (kodeks cywilny art. 535 i następane) prowadzonej stacjonarnie oraz sprzedaży wysyłkowej;

2. Sklep społeczny – działalność odpłatna pożytku publicznego;

a) sprzedaż produktów na podstawie umowy sprzedaży przedmiotów darowizny (sprzedaż: kodeks cywilny art. 535 i następane; darowizna: kodeks cywilny art. 888 i następane; oraz art. 8 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; sprzedaż będzie prowadzona stacjonarnie oraz wysyłkowo;

b) sprzedaż produktów przygotowanych do ponownego użycia (rozumie się przez to działanie polegające na wykorzystywaniu produktów lub części produktów niebędących odpadami ponownie do tego samego celu, do którego były przeznaczone lub otrzymują nową funkcję; pozyskanych z odzysku lub przekazanych darowizną po uprzednim ich przetworzeniu bez utraty charakteru i przeznaczenia przedmiotu (sprzedaż kodeks cywilny art. 535 i następane; darowizna: kodeks cywilny art. 888 i następane oraz ustawa o odpadach; oraz art. 8 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie); sprzedaż może być prowadzona stacjonarnie oraz wysyłkowo;

c) sklep charytatywny – sprzedaż produktów wymienionych w pkt. a i pkt. b po preferencyjnych cenach i zasadach z przeznaczeniem dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub ubóstwem poprzez Fundusz Grantowy ESWIP; sprzedaż odbywa się na zasadach prawnych jak wyżej lub może być prowadzona jako działalność częściowo odpłatna przy jednoczesnym wsparciu realizacji zadania publicznego przez samorządy lokalne dla osób zagrożonych

wykluczeniem społecznym lub ubóstwem (na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie art. 11) lub na zasadach działalności statutowej nieodpłatnej przy jednoczesnym zleceniu usługi społecznej przez Centrum Usług Społecznych (ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych).

Odliczenia podatkowe dla darczyńców

Cele, na które można przekazać darowiznę podlegającą odliczeniu od podstawy opodatkowania, muszą mieścić się w katalogu określonym w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W aspekcie podatkowym cechami darowizny są:

- przekazanie organizacji działającej na rzecz określonych w ustawie celów społecznych,
- przekazanie w roku podatkowym, z którego podatnik się rozlicza,
- obowiązek sprawozdania otrzymanych darowizn, jeśli były podstawą do odliczenia podatkowego u darczyńcy.

VI. Podmiot prowadzący sklep

1. Stowarzyszenie ESWIP

Podmiotem prawnym, prowadzącym Centrum Integracji Społecznej i jego pracownię – sklep społeczny, jest Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (Stowarzyszenie ESWIP). Stowarzyszenie powstało w 1995 roku, założyli je liderzy stowarzyszeń w celu wzmacniania ruchu obywatelskiego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Działa na rzecz kreowania społeczeństwa obywatelskiego poprzez wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych, upowszechnianie aktywności obywatelskiej i wolontariatu, budowania partnerskiej współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną oraz środowiskiem biznesu.

Misja stowarzyszenia:

Pasjonaci z natury i eksperci w zawodzie – w jednym miejscu i czasie spotkaliśmy się jako zespół, by działać dla wspólnych idei, kreując społeczeństwo obywatelskie. Odkrywamy i łączymy potencjały drzemiące w ludziach, wyzwalamy ich twórczą energię. Budujemy więzi i relacje, tworzymy przestrzeń do współpracy. Podejmujemy wyzwania, przecieramy szlaki, dzielimy się swoimi doświadczeniami. Naszą pasją jest rozwój społeczny.

Jednym z pięciu obszarów programowych stowarzyszenia jest rozwój ekonomii społecznej, w ramach którego prowadzi Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej (OWES) (od 2010 roku) oraz Centrum Integracji Społecznej (od 2015 roku). **Stowarzyszenie zdecydowało o uruchomieniu sklepu społecznego jako pracowni Centrum Integracji Społecznej.**

2. Centrum Integracji Społecznej

Centra Integracji Społecznej funkcjonują na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym. Zadaniem CIS jest świadczenie usług służących reintegracji społecznej i zawodowej osobom długotrwale bezrobotnym, bezdomnym, osobom z niepełnosprawnościami i in. Reintegracja społeczna realizowana w CIS obejmuje m.in. kształcenie umiejętności niezbędnych do pełnienia ról społecznych, nabywanie umiejętności planowania i gospodarowania dochodami. Integracja zawodowa polega na umożliwieniu uczestnikom centrum nabycia nowych umiejętności zawodowych umożliwiających podwyższenie kwalifikacji lub przekwalifikowanie.

Wsparcie, które otrzymują uczestnicy CIS prowadzonego przez ESWIP:

- warsztaty grupowe z psychologiem, doradcą zawodowym i pracownikiem socjalnym;
- konsultacje indywidualne (psycholog, doradca zawodowy, pracownik socjalny);
- konsultacje udzielane są do zakończenia udziału uczestnika w CIS;
- praktyki zawodowe u elbląskich pracodawców;
- praktyki zawodowe prowadzone w pracowniach CIS: sklepowej, biurowej, złotej rączki/stolarskiej, krawiecko-tapicerskiej, gospodarczej;
- kursy zawodowe.

Praktyka zawodowa powinna się kończyć zatrudnieniem uczestnika na otwartym rynku pracy. Stowarzyszenie zdecydowało, że część uczestników będzie zatrudniana w CIS jako pracownicy poszczególnych pracowni.

3. Dom pod Cisem – siedziba sklepu społecznego

Dom pod Cisem to nazwa budynku będącego własnością Stowarzyszenia ESWIP w ramach którego funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej. Budynek mieści się przy ul. Stawidłowej 3 (róg ul. Kotwicznej) w Elblągu. Całość składa się z trzech budynków oraz obszernego dziedzińca.

Głównym obiektem jest trzykondygnacyjny budynek z elewacją z czerwonej cegły (wybudowany pierwotnie w 1905 roku). Do niego przylegają dwa dodatkowe mniejsze budynki: pomieszczenia socjalne i dwie pracownie oraz dwa pomieszczenia garażowo-magazynowe.

Górną część głównego budynku zajmuje pracownia hostelowa (pięć pokoi dwu i trzyosobowych, każdy z łazienką, wspólna kuchnia). Może tu przenocować do 17 osób. Poniżej ulokowane są pomieszczenia biurowe oraz trzy większe przeznaczone na pracownię biurową/rękodzieła, salę spotkań Domu Sąsiedzkiego oraz salę szkoleniową. Jest także zaplecze socjalne: kuchnia i toaleta.

Cały parter to pracownia sklepowa wraz z niewielką kawiarnią. Tu ulokowany jest sklep społeczny oraz Strefa Targes.pl. Do głównego budynku przylegają pracownie krawiecko-tapicersko oraz złotej rączki (naprawy rowerów, renowacji, stolarska itp.) wraz z zapleczem socjalnym. Obok znajdują się dwa pomieszczenia garażowo-magazynowe, jako zaplecze sklepu społecznego. Część obszernego dziedzińca zajęta jest przez tereny zielone, gdzie umieszczona została wiata wraz z ławkami i stołem. Ponadto usadowione są stojaki rowerowe (nieopodal rozpoczyna się szlak rowerowy Green Velo).

Kilka metrów od wschodniej granicy działki znajduje się linia brzegowa rzeki Elbląg. łączna powierzchnia budynków – 757,78 m kw., powierzchnia działki – 1500 m2. Budynek posiada windę, jest w całości dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Budynek został wyremontowany w roku 2019.

VII. Przedmiot zadania

Sklep społeczny to miejsce, gdzie następuje sprzedaż stacjonarna i wysyłkowa rzeczy użytkowych pozyskanych jako darowizny od osób fizycznych i prawnych, a także produktów wykonanych przez przedsiębiorstwa społeczne i rzemieślników (tzw. Strefa Targes.pl). Jednocześnie jest miejscem edukacji zawodowej i reintegracji społeczno-zawodowej dla uczestników Centrum Integracji Społecznej poprzez praktyczne zajęcia w zakresie obsługi sklepu: promocji, transportu produktów, magazynowania, renowacji, kontaktów z klientami oraz darczyńcami, sprzedaży stacjonarnej i wysyłkowej.

Sklep społeczny jest pracownią Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez Stowarzyszenie ESWIP. Współpracuje z innymi pracowniami CIS, zwłaszcza krawiecko-tapicerską oraz tzw. „złotej rączki” w zakresie renowacji rzeczy przeznaczonych do sprzedaży.

Sklep prowadzi działalność odpłatną. Dochód ze sprzedaży przeznacza na reintegrację społeczno-zawodową uczestników CIS.

VIII. Misja sklepu społecznego

Sklep społeczny „Pod Cisem” to miejsce z duszą – tu rzeczy otrzymują drugie życie, ludzie nowe możliwości zawodowe, a środowisko naturalne pięknieje.

Sklep tworzony jest przez Stowarzyszenie ESWIP we współpracy z partnerami i społecznością elblązan, którzy dbają o swoich najślabszych członków oraz zrównoważony rozwój lokalny.

Sklep społeczny funkcjonuje w nurcie ekonomii społecznej, jest prowadzony przez podmiot ekonomii społecznej, jest usługą społeczną z zakresu reintegracji społeczno-zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu, wspierania osób niepełnosprawnych oraz ochrony środowiska.

Dochody ze sklepu społecznego są w całości przekazywane na funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej, działalność społeczną i charytatywną stowarzyszenia.

IX. Cele działania

1. Ochrona środowiska naturalnego poprzez pozyskiwanie, renowację i udostępnianie przedmiotów przeznaczonych do ponownego użytku.
2. Reintegracja społeczna i zawodowa uczestników Centrum Integracji Społecznej.
3. Zwiększenie dostępu do przedmiotów użytkowych w niskich cenach dla osób mniej zamożnych.
4. Zwiększenie dostępu do przedmiotów nieszablonych, rzadkich, kolekcjonerskich, które zostały ocalone, odnowione i nadano im „drugie życie”.
5. Ułatwienie sprzedaży produktów wytworzonych przez przedsiębiorstwa społeczne województwa warmińsko-mazurskiego.
6. Edukacja mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postaw charytatywnych i prospołecznych.

X. Zakres podmiotowy

W sklepie zatrudniona jest kadra instruktorska Centrum Integracji Społecznej wspomagana przez uczestników/praktykantów CIS.

W związku z tym, że liczba uczestników często ulega zmianie, kierownik sklepu powinien na bieżąco zarządzać personelem, przydzielając pracowników do różnych prac. Pracownicy powinni mieć umiejętność świadczenia pracy w ramach różnych funkcji.

1. Pracownicy etatowi sklepu (pracowni sklepowej)

1. Kierownik sklepu (instruktor CIS) – 1 etat
2. Magazynier – 0,5 etatu
3. Kierowca – 0,5 etatu
4. Sprzedawca/kasjer – 1 etat

2. Uczestnicy CIS

1. Transport – 1 lub 2 osoby
2. Selekcja pozyskanych rzeczy – 1-2 osoby
3. Sprzedawca/kasjer – 1 osoba

3. Wolontariusze

Wolontariusze są niezbędni do obsługi klientów, obsługi darczyńców, oceny wartości darowizn, promocji sklepu, dokonywania renowacji itp. Należy pozyskać ok. 3-5 stałych wolontariuszy. Koordynatorem pracy wolontarystycznej powinien być kierownik sklepu. Wolontariusze powinni podpisać umowy wolontaryjne.

4. Darczyńcy

Działalność sklepu opiera się na darczyńcach którzy nieodpłatnie przekazują rzeczy do sklepu. Są to osoby indywidualne, firmy, instytucje i organizacje. Prowadzona jest stała

kampania promocyjna wzywająca do przekazywania rzeczy dobrej jakości, które mogą zostać sprzedane w sklepie, także po uprzedniej renowacji. Należy pozyskiwać nowych darczyńców, utrzymywać kontakt z dotychczasowymi, należy stosować system podziękowań.

XI. Zakres rzeczowy

1. Promocja sklepu

W pierwszej fazie funkcjonowania sklepu należy prowadzić działania promocyjne i informacyjne, aby sklep był kojarzony z miejscem ciekawym, nietuzinkowym, gdzie można kupić rzeczy używane dobrej jakości, rękodzieło, produkty przedsiębiorstw społecznych. Gdzie wypada przekazać rzeczy używane, bo dochód z ich sprzedaży jest przeznaczany na pomoc osobom, którym jest trudniej w życiu, na cele dobroczynne, a jednocześnie w ten sposób okazuje się troskę o stan środowiska naturalnego. Powinien być kojarzony z nurtem ekonomii społecznej. W późniejszej fazie funkcjonowania sklepu promocja będzie mniejsza.

Narzędzia promocyjne:

- ulotka informacyjna
- spot informacyjny
- baner do mediów elektronicznych
- tablica informacyjna w sklepie
- informacje do mediów społecznościowych
- informacja na stronie internetowej sklepu
- wystąpienia publiczne
- inne, w zależności od potrzeb i możliwości

2. Przyjmowanie zgłoszeń o darowiznach

W kontaktach z darczyńcami należy zwracać uwagę na stan oferowanej do przekazania rzeczy, wyjaśniając, że zależy nam na rzeczach nie uszkodzonych, zdalnych do użytkowania, na które jest zbyt.

Należy dążyć, aby przy zamiarze przekazywania darowizn o większych gabarytach (np. meble) lub w większej ilości, darczyńca wykonywał zdjęcia i przekazywał na wskazany numer telefonu lub adres mailowy. Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie darowizn oceni, czy sklep jest zainteresowany przyjęciem darowizny.

3. Transport darowizn

Przy większych gabarytowo darowiznach, po uzgodnieniu z darczyńcą terminu i miejsca, wysyłany jest samochód dostawczy wraz z pracownikami, którzy transportują darowiznę do samochodu i składują do pomieszczeń magazynowych sklepu. Darczyńca podpisuje na miejscu Protokół przyjęcia darowizny przygotowany przez pracownika sklepu.

4. Przyjmowanie darowizn

Darczyńca musi być pełnoletni, powinien legitymować się dowodem osobistym oraz oświadczyć, że oddawany przedmiot stanowi jej własność. Darczyńca dostarczający darowizny do sklepu jest niezwłocznie obsługiwany przez upoważnionego pracownika sklepu. Darczyńca podpisuje na miejscu Protokół przyjęcia darowizny przygotowany przez pracownika sklepu. W przypadku dostarczenia rzeczy w sposób anonimowy (np. dostarczenie poza czasem funkcjonowania sklepu), wtedy należy wypisać formularz jako „darczyńca anonimowy”.

W przypadku dostarczenia darowizn w żadnym stopniu nie nadających się do renowacji i sprzedaży, pracownik sklepu może odmówić przyjęcia darowizny wyjaśniając powody. Może zasugerować umieszczenie rzeczy w kontenerze do utylizacji.

Każdy darczyńca otrzymuje jeden bon na zakup kawy i ciasta w Kawiarni pod Cisem z możliwością wykorzystania przez 30 dni. W przypadku osoby/osób towarzyszących darczyńcy – nie przysługuje drugi/kolejny bon.

5. Utrzymywanie kontaktu z darczyńcą

Każdy darczyńca proszony jest o wypełnienie Formularza Kontaktowego Darczyńcy zawierającego jego dane kontaktowe w celu dalszej współpracy (zawiadomienie o wydarzeniach, zaproszenie na Dzień Darczyńcy itp.). Formularz zawiera klauzulę zgodną z wymaganiami RODO. (Więcej w części – obsługa darczyńców).

6. Wycena darowizn

Wartość darowizny wpisuje się w obecności darczyńcy i za jego akceptacją. Jeżeli nie można tego uczynić bezzwłocznie, wartość wpisuje się po zapoznaniu się ofertą sklepów internetowych lub pozyskaniu informacji od rzeczoznawcy.

7. Kasy

W pomieszczeniu sprzedażowym znajduje się komputer z programem handlowym i drukarka fiskalna. Obsługiwane są przez przeszkolony personel sklepu społecznego. Dostęp do programu posiada Kierownik Domu pod Cisem, Kierownik sklepu (Instruktor CIS), sprzedawca/kasjer oraz księgowa.

Ponadto użytkowana jest przenośna kasa fiskalna, umożliwiająca sprzedaż podczas różnego rodzaju targów i wydarzeń.

Sklep posiada również terminal do płatności kartami płatniczymi.

8. Monitoring

W miejscu, w którym są zainstalowane urządzenia fiskalne, znajduje się elektroniczny monitoring sklepu składający się z 4 kamer obejmujących zasięgiem pomieszczenie sprzedażowe, oraz komputera z monitorem ulokowanego przy kasie fiskalnej. Następuje automatyczny, ciągły zapis powierzchni sklepowej trwający 72 godziny (3 dni), po tym czasie zapis samoczynnie się kasuje.

Bieżący nadzór nad monitoringiem sprawuje pracownik obsługujący sklep.

W sytuacji wymagającej interwencji – np. w przypadku kradzieży, pracownik postępuje zgodnie z instrukcją będącą załącznikiem do modelu.

9. Kojarzenie darowizn

W przyszłości należy rozeznaczyć możliwość kojarzenia darczyńcy z osobą/rodziną potrzebującą określonych dóbr (np. pralka, meble), bez konieczności ingerowania w to pracowników sklepu.

10. Magazynowanie

Wszystkie darowizny wprowadzane są na stan magazynowy poprzez Protokół przyjęcia darowizny. Na życzenie darczyńcy wypisywane jest Oświadczenie o przyjęciu darowizny, którego kopia zostaje mu przekazana.

Za prowadzenie magazynu odpowiedzialny jest wskazany pracownik sklepu. (Więcej w części dot. magazynowania).

11. Renowacja i przygotowanie przedmiotów do sprzedaży

Pracownik przyjmujący darowiznę decyduje czy przedmiot będzie skierowany do renowacji. Ostateczną decyzję o podjęciu renowacji podejmuje instruktor odpowiedniej pracowni w oparciu o posiadane zasoby i czasochłonność renowacji. Po zakończeniu renowacji lub w przypadku towarów niepodlegających renowacji bez tego etapu, przedmiot jest przygotowywany do sprzedaży (czyszczenie, umieszczenie metki z opisem produktu i ceną).

12. Sprzedaż stacjonarna

Sprzedaż następuje na powierzchni wystawienniczej Domu pod Cisem. Przedmioty powinny być estetycznie wyeksponowane, w miarę potrzeby oświetlone odrębnym punktem świetlnym. Każdy przedmiot musi być zaopatrzony w metkę z ceną i logo sklepu.

W przypadku rzeczy o większych gabarytach, mogą być one umiejscowione w pomieszczeniach magazynowych i udostępnione do obejrzenia na życzenie klienta. Na produkty nie udzielana jest gwarancja, o czym należy informować.

13. Sprzedaż wysyłkowa

Sprzedaż wysyłkowa następuje w przypadku dysponowania odpowiednimi, atrakcyjnymi dla klientów przedmiotami. Następuje poprzez profil sklepu w mediach społecznościowych na portalu Facebook i/lub konto na portalu Allegro lub inne o podobnym charakterze. Każdorazowo dokonywane jest przez pracownika sklepu zdjęcie/zdjęcia przedmiotu i jego opis. O formie sprzedaży decyduje kierownik sklepu. W przypadku dokonania zakupu, przedmiot jest odpowiednio zapakowany i wysłany. Przesyłka jest ubezpieczona.

14. Przedmioty wartościowe

W przypadku pozyskania przedmiotów wartościowych (antyki, książki, obrazy, statuetki itp.), zachowywane są one na licytację podczas Dnia Darczyńcy. Decyduje o tym kierownik sklepu.

15. Strefa Targes.pl

Strefa Targes.pl jest odpowiednio oznakowaną, wydzieloną częścią sprzedażową sklepu, gdzie eksponowane są produkty przedsiębiorstw społecznych, wyroby własne Centrum Integracji Społecznej oraz wyroby rzemieślnicze. Produkty są kupowane na podstawie umówi zawartych między Stowarzyszeniem ESWIP a danym przedsiębiorstwem społecznym/podmiotem. Jeśli produkty nie sprzedadzą się w określonym czasie, zwracane są danemu przedsiębiorstwu i rozliczane fakturą korygującą. Dla produktów Strefy Targes.pl możliwa jest również sprzedaż wysyłkowa.

16. Sprzedaż komisowa

W przyszłości należy rozważyć prowadzenie sprzedaży komisowej.

17. Obsługa darczyńców

Do obsługi darczyńców należy podchodzić z największą starannością, aby kontynuowali wsparcie sklepu oraz działań stowarzyszenia i promowali taką działalność w swoich środowiskach. (Więcej w części: obsługa darczyńców).

18. Ubezpieczenie sklepu

Działalność handlowa sklepu powinna być ubezpieczona od kradzieży oraz innych wydarzeń losowych.

XII. Zakres przestrzenny

1. Pomieszczenia

Sklep mieści się w budynku będącym własnością Stowarzyszenia ESWIP. Budynek został zaprojektowany na potrzeby m.in. sklepu stacjonarnego i wysyłkowego.

W skład powierzchni sklepu wlicza się:

- powierzchnia sprzedażowa – 123 m kw.
- powierzchnia magazynowa – 55 m kw.
- sortownia towarów – 37 m kw.
- pracownia renowacji/złotej rączki – 39 m kw.
- zaplecze socjalne – toaleta damska, męska i dla osób z niepełnosprawnościami

Razem do dyspozycji sklepu jest ok. 300 m kw. powierzchni.

Ponadto z tyłu budynku istnieje plac o powierzchni ok. 200 m kw. na którym będą organizowane wyprzedaże i akcje wymiany odzieży itp.

2. Klienci

Przewiduje się, że sklep będzie obsługiwał przede wszystkim miasto Elbląg oraz przyległe gminy powiatu elbląskiego tj. ok. 150.000 mieszkańców.

Ze względu na innowacyjność przedsięwzięcia trudno oszacować zainteresowanie sklepem darczyńców oraz klientów. Można założyć, że przeciętnie tygodniowo będzie kontaktowało się ze sklepem 10 darczyńców, a sklep odwiedzi ok. 100 osób.

W ramach powierzchni sprzedażowej wyodrębniona będzie Strefa Targes.pl, która powinna cieszyć się zainteresowaniem turystów i grup zorganizowanych z uwagi na unikalny asortyment (produkty przedsiębiorstw społecznych, lokalnych rzemieślników). Można założyć, że w sezonie turystycznym (czerwiec-wrzesień) Strefę Targes.pl będzie odwiedzało 2-3 grupy turystów, przede wszystkim z krajów sąsiadujących: Rosji, Niemiec, Litwy i in., czyli łącznie ok. 100 osób.

XIII. Rzeczy przyjmowane do sprzedaży w sklepie

Z uwagi na ograniczoną powierzchnię wystawienniczą sklepu przyjmowany będzie ograniczony asortyment rzeczy.

1. Meble drewniane, ze sklejki drewnianej lub fornirowane (okleina naturalna): krzesła, krzeselka dziecięce, stołki, fotele, szafki nocne, szafki telewizyjne, stoliki, biurka, półki itp. Meble z wikliny.
2. Meble przydatne do użycia z płyty meblowej: biurka, stoły, szafy itp.
3. Wyposażenie wnętrz, artykuły dekoracyjne: książki, obrazy, wazon, lampy, abażury, ozdoby, biżuteria, pamiątki, wyroby ze skóry naturalnej itp.

Ponadto w miarę dostępnej powierzchni magazynowej i sprzedażowej:

4. Sprawny sprzęt komputerowy, telewizyjny, sprzęt AGD, maszyny do szycia, instrumenty muzyczne itp.
5. Sprzęt sportowy, fitness: rowery, urządzenia sportowe, akcesoria itp.
6. Inne rzeczy zaakceptowane przez odpowiedzialnego pracownika sklepu.

Uwaga: na sprzedane rzeczy w sklepie społecznym (poza Strefą Targes.pl) **nie udzielana jest jakakolwiek gwarancja**. Należy to podkreślać w rozmowach z nabywcami oraz poprzez wywieszenie informacji w widocznym miejscu powierzchni sklepowej.

XIV. Zasady prowadzenia zbiórki rzeczy używanych/darowizn

W komunikatach do mieszkańców należy apelować o przekazywanie rzeczy niezniszczonych, możliwych do sprzedaży bez renowacji, lub niewielkiej renowacji/oczyszczeniu/odnowieniu.

W przypadku pytań dotyczących przekazania darowizny, kompetentny pracownik sklepu wyjaśnia, jakie rzeczy i na jakich zasadach będą przyjmowane. Należy podkreślać, że sklep nie

jest firmą zbierającą rzeczy zniszczone, nadające się tylko do utylizacji. Należy wyrażać zrozumienie do przywiązania emocjonalnego do rzeczy, jednak nie przyjmować rzeczy niezdatnych do sprzedaży.

Należy prosić darczyńców o dostarczanie darowizn ich własnym transportem, aby m.in. przy okazji mogli się zapoznać z asortymentem sklepu i skorzystać z bonu na kawę i ciasto. Istotne jest także nawiązanie bezpośredniego kontaktu z darczyńcą.

W rozmowach z darczyńcami należy wskazywać możliwość/potrzebę wykonania zdjęcia/zdjęć przed przekazaniem darowizny (zwłaszcza o dużych gabarytach) i przesłanie na odpowiedni numer telefonu lub adres mailowy do pracownika sklepu. Pracownik sklepu powinien niezwłocznie skontaktować się z taką osobą przekazując informacje o zamiarze pozyskania darowizny lub jej nieprzydatności.

W uzasadnionych przypadkach (np. osoba starsza, nie posiadająca środka lokomocji, ofiarowująca większą liczbę przedmiotów lub przedmioty o większych gabarytach) może być wysłany samochód dostawczy sklepu na adres wskazany przez darczyńcę. W takim przypadku należy się upewnić, że koszt przewożonej rzeczy jest wyższy niż koszt transportu. Należy poprosić np. o wykonanie i przekazanie zdjęcia oferowanej rzeczy. W sytuacji większej liczby zgłoszeń po odbiór rzeczy, należy ustalać terminy przyjazdu z odpowiednim wyprzedzeniem.

Przyjmowanie rzeczy następuje w godzinach otwarcia sklepu. W przypadku zaistnienia konieczności dostarczenia przedmiotów darowizny przez darczyńcę poza godzinami otwarcia sklepu, ustalana jest inna godzina dostarczenia przedmiotów.

Należy umożliwić pozostawianie przedmiotów darowizny w przygotowanym do tego celu zadaszonym miejscu w obrębie ogrodzenia.

XV. Transport, magazynowanie, utylizacja

Transport

Do dyspozycji sklepu jest samochód dostawczy przeznaczony do transportu większej ilości/większych gabarytowo przedmiotów oraz samochód osobowy do transportu niewielkich przedmiotów oraz do ułatwienia kontaktów pracowników sklepu z potencjalnymi darczyńcami i in.

Magazynowanie

W budynku znajduje się magazyn, którego część wydzielona jest na sortownię. W pierwszej fazie produkty od darczyńców trafiają do sortowni, gdzie następuje segregacja: przedmioty nie wymagające renowacji lub naprawy zostają wyczyszczone i są wprowadzane na stan magazynowy; przedmioty wymagające renowacji przekazywane są do odpowiedniej pracowni w celu odrestaurowania lub naprawy.

Pracownik odpowiedzialny za prowadzenie magazynu sporządza protokoły dzienne w których znajdują się informacje:

- ile i jakie przedmioty trafiły do sprzedaży w sklepie,
- ile i jakie przedmioty trafiły do renowacji/naprawy,
- ile i jakie przedmioty zostały przeznaczone na pozyskanie surowców wtórnych,
- ile i jakie przedmioty zostały zutylizowane.

Prowadzony jest bieżący spis rzeczy (dokument Excel), które trafiają do magazynu, zostają sprzedane lub zutylizowane.

Raz na kwartał dokonywany jest remanent. Rzeczy, które nie zostały sprzedane w tym okresie, otrzymują cenę promocyjną na kolejne 3 m-ce. Może być także zorganizowana specjalna wyprzedaż takich rzeczy. Jeżeli w dalszym ciągu nie są sprzedane, mogą być przekazane nieodpłatnie osobom potrzebującym lub utylizowane.

Wraz z rozwojem sprzedaży należy przewidzieć dodatkowe pomieszczenie magazynowe, ulokowane poza budynkiem.

Utylizacja

Przedmioty nie nadające się do sprzedaży wykorzystywane będą jako surowce wtórne (z których część może być użyta w pracowni do renowacji) lub będą utylizowane. W porozumieniu z Zakładem Utylizacji Odpadów pozyskane zostaną 3 kontenery średniej wielkości, do których wrzucane będą segregowane, niepotrzebne surowce.

XVI. Wydarzenia specjalne

W ramach działalności sklepu prowadzone są wydarzenia specjalne, których celem jest umożliwienie osobom zainteresowanym sprzedaż, zakup lub wymianę rzeczy.

Co najmniej dwa razy w roku organizowane jest tzw. swap party, „wymiennik”, tj. wydarzenie podczas którego następuje wymiana ubrań, biżuterii, płyt, książek, artykułów dziecięcych, bibelotów itp. dokonywana przez zainteresowane osoby. Akcje te połączone są z wyprzedażą w sklepie społecznym.

Osoby które chcą wystawić swoje rzeczy odpowiednio wcześniej wypełniają formularze zgłoszeniowe. Do ich dyspozycji udostępnione są stoły i krzesła (stoiska). Rzeczy, które zostają po wydarzeniu, przekazywane są do sklepu społecznego, pracowni krawieckiej i stolarskiej, przekazywane do innych organizacji/institucji (np. artykuły dziecięce – Stowarzyszenia zastępczego rodzicielstwa/dom dziecka), lub utylizowane.

Wymiany odbywają się w soboty na dziedzińcu Domu pod Cisem. W razie niepogody wykorzystywane są namioty.

Należy rozważyć możliwość współorganizowania wydarzeń przez organizacje/institucje lub przedsiębiorstwa społeczne.

XVII. Koszty funkcjonowania sklepu, finansowanie

Centrum Integracji Społecznej jest obecnie finansowane w dużej mierze ze środków projektowych w ramach projektów RPO Warmia i Mazury. W ramach tego projektu finansowana jest duża część kosztów funkcjonowania sklepu **jako pracowni CIS**. Pozostała część kosztów (ok. 20 %) pokrywana jest ze środków własnych stowarzyszenia, w ramach staży, w ramach innych projektów.

Koszt funkcjonowania sklepu zgodnie z powyższym modelem wynosi ok. 28.700 zł miesięcznie, tj. ok. 344.000 zł rocznie.

Obecnie, w ramach realizowanego projektu, miesięczne koszty funkcjonowania pracowni sklepowej wraz z pracownią renowacji wynoszą ok. **9.000 zł**.

Oznacza to, że miesięczny przychód ze sprzedaży w sklepie powinien wynosić ok. 19.700 zł.

Szczegółowe rozliczenie kosztów w załączniku.

Dochody ze sklepu społecznego są w całości przekazywane na funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej, działalność społeczną i charytatywną stowarzyszenia.

XVIII. Obsługa darczyńców

1. Każdy darczyńca, który dostarczy darowiznę do sklepu (z wyjątkiem darowizn o bardzo małej wartości, o czym decyduje upoważniony pracownik sklepu):
 - otrzymuje bon na kawę i ciasto do wykorzystania w Kawiarni pod Cisem w okresie 30 dni,
 - proszony jest o wpis do Księgi Darczyńców.
2. Każdy darczyńca otrzymuje po przekazaniu darowizny do podpisu Protokół przyjęcia darowizny wypełniony przez upoważnionego pracownika sklepu. Jeżeli darczyńca nie wyraża zgody na podpisanie formularza, wtedy należy wypisać formularz oznaczając „darczyńca anonimowy”.
3. Każdy darczyńca proszony jest o wypełnienie Formularza Kontaktowego Darczyńcy zawierającego jego dane kontaktowe, aby zapraszać go na wydarzenia organizowane przez stowarzyszenie (Dzień Darczyńcy ESWIP, Kino pod Chmurką, wyprzedaże itp).
4. Darczyńcy, którzy ofiarowują rzecz wartościową lub co najmniej trzykrotnie dostarczą rzecz mniej wartościową (decyduje upoważniony pracownik sklepu) otrzymuje imienne podziękowanie na piśmie. Wręczenie pisma przy okazji Dnia Darczyńcy.
5. Stały darczyńca, który przekaże darowizny znacznej wartości, może otrzymać propozycję umieszczenia tabliczki z imieniem i nazwiskiem/nazwą darczyńcy w Galerii Darczyńców. Decydują o tym upoważnieni pracownicy sklepu w porozumieniu z fundraiserem.

6. Raz do roku organizowany jest Dzień Darczyńcy ESWIP na który zaproszeni są wszyscy darczyńcy: sklepu społecznego, Funduszu Grantowego itp. Podczas wydarzenia wręczone zostaną pisma z podziękowaniem, odsłonięte tabliczki w Galerii Darczyńców, organizowana jest licytacja wartościowych darowizn, zbieranych przez cały rok, oraz obrazów pozyskanych od elbląskich artystów. Ponadto przedstawiona jest informacja ile darowizn pozyskano do sklepu, za jaką kwotę sprzedano, ile i co przekazano osobom potrzebującym, na co wydatkowano pieniądze ze sprzedaży.

XIX. Partnerzy/interesariusze

Przedsięwzięcie zakłada szeroką współpracę szeregu interesariuszy, których wkład powoduje efektywne funkcjonowanie sklepu.

Są to:

1. Mieszkańcy Elbląga – jako darczyńcy, osoby kupujące i promujące ideę sklepu;
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – w zakresie współpracy z Centrum Integracji Społecznej, w ramach którego funkcjonuje sklep społeczny;
3. Powiatowy Urząd Pracy - w zakresie współpracy z Centrum Integracji Społecznej.
4. Urząd Miejski w Elblągu – w zakresie promocji sklepu;
5. Departament Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Elblągu – w zakresie centrum ponownego użytkowania przedmiotów, edukacji ekologicznej itp.;
6. Zakład Utylizacji Odpadów w Elblągu – w zakresie centrum ponownego użytkowania przedmiotów;
7. Elbląskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej – w zakresie wywozu odpadów;
8. Organizacje pozarządowe charytatywne (PCK, Caritas itp.) – w zakresie zaopatrywania osób potrzebujących, organizacji wspólnych wydarzeń, sprzedaży charytatywnej w sklepie i jego obrębie.

XX. Monitoring i ewaluacja funkcjonowania sklepu

Monitoring funkcjonowania sklepu prowadzony jest na bieżąco przez Kierownika Domu pod Cisem w porozumieniu z Kierownikiem Centrum Integracji Społecznej. Polega na gromadzeniu informacji dotyczących przyjmowanych rzeczy (liczba, wartość) oraz sprzedaży w sklepie (liczba, wartość).

Informacje z monitoringu przedstawiane są co kwartał na posiedzeniu Dyrekcji ESWIP, gdzie podejmowane są decyzje na temat ewentualnych zmian w funkcjonowaniu sklepu.

Ewaluacji bieżącej dokonuje Kierownik Domu pod Cisem.

Raz do roku, w pierwszy kwartale, Grupa Planowania Strategicznego Stowarzyszenia ESWIP dokonuje ewaluacji funkcjonowania sklepu na podstawie m.in. danych dostarczonych przez Dyrektora ESWIP.

Ewaluacja powinna odpowiadać na pytania dotyczące:

a. Efektywności sklepu społecznego – a w szczególności czasu magazynowania przedmiotów sprzedaży, czasu i kosztów ich przygotowywania; bilansu ekonomicznego.

b. Skuteczności rozumianej jako wymiar oddziaływania na społeczeństwo – postawy proekologiczne, zaangażowanie w pomoc innym, zaangażowanie i odbiór sklepu społecznego wśród lokalnej społeczności, jakość współpracy z partnerami lokalnymi.

Raz na 3 lata przeprowadzane będzie badanie typu tajemniczy klient – zarówno od strony darczyńcy, jak i odbiorcy „komercyjnego” oraz odbiorcy sklepu charytatywnego.

XXI. Podsumowanie

W Elblągu, a także z posiadanej przez nas wiedzy, również w Polsce - do tej pory nie funkcjonowało podobnego rodzaju przedsięwzięcie łączące funkcje integracji społeczno-zawodowej, ponownego użytkowania przedmiotów, ochrony środowiska, ofiarności publicznej itp.

Powyższy model traktujemy jako rozwiązanie innowacyjne, a więc zagrożone ryzykami i poddawane stałej ewaluacji. Model będzie na bieżąco dostosowywany do aktualnych potrzeb, nowych możliwości i dynamicznych zmian zachodzących w otoczeniu.

Zdajemy sobie sprawę, że miasto wielkości Elbląga, powinno dysponować zdecydowanie większą infrastrukturą na tego rodzaju przedsięwzięcia (ok. 2000 m kw.). W strategii Stowarzyszenia ESWIP zaplanowane jest podjęcie działań w celu zorganizowania docelowego „sklepu społecznego”, tworzonego w partnerstwie z samorządem lokalnym i innymi interesariuszami.

Dziękujemy naszym partnerom krajowym i zagranicznym, zwłaszcza z włoskiej organizacji CAUTO, za konsultacje i doradztwo przy tworzeniu modelu.

Wszelkie rozwiązania prawne i organizacyjne dotyczące niniejszego modelu są opracowane zgodnie z najlepszą wiedzą członków zespołu. Przejmowanie i stosowanie tych rozwiązań przez inne podmioty następuje na ich wyłączne ryzyko.

Model sporządził zespół w składzie: Justyna Duks, Arkadiusz Jachimowicz, Beata Wachniewska-Mazurek, Marcin Nowakowski, Sylwia Warzechowska, Agnieszka Sójka, Maciej Bielawski, Olga Porożyńska, Dagmara Bielawska, Joanna Długosz, Anna Kraśkiewicz.

XXII. Załączniki do modelu

1. Regulamin sklepu społecznego
2. Regulamin odbioru i przyjmowania darowizn rzeczowych
3. Instrukcja postępowania w przypadku ujawnienia kradzieży
4. Wzór protokołu i oświadczenia dot. przyjęcia darowizny
5. Wzór umowy darowizny
6. Wzór formularza kontaktowego darczyńcy
7. Wzór porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontariackich